

İnsan atasına, anasına, qardaş-bacısına, əziz dostuna deməyi, deyə bilməyi sözünü həyat yoldaşına deyir. Həyatını bölüşdüyü yarıyla bölüşür ən mühüm məqamlarını, sirlərini. Könül verdiyinə ağır ürəyini, dərđini. Onu özü-özünü dinləyirmiş kimi dinləyir, istəyini öyrənir. Dərđləşir, dərđini bölüşür həyatına yoldaş olan yoldaşıyla, dərđdaşıyla, sirdaşıyla... Gələcək haqqında xəyallar qurur. Birgə gələcək haqqında...

VI YAZI

(Əvvəli ötən saylarımızda)

Şəhidimi son mənzilə öz çiyimdə apardım...

Deyirlər Portuqaliyada, İtaliyada və başqa dənizsahili ölkələrdə balıqçılar hər dəfə dənizə çıxanda doğmaları ilə vidalaşırlar. Bilirlər ki, geri qayıtmaya bilerlər.

Eynən müharibəyə, döyüşə gedən döyüşçülər kimi... Gözünün içinə baxıb nələr düşündüyünü, o anda nələr yaşadığını, bağrına basıb ürək döyüntülərini, arxasınca baxıb son addım səsinə yaddaşına əbədi köçürürək.

Şəhid Məmmədov Çingiz İlham oğlunun həyat yoldaşı Kifayət xanımının dediklərindən

Çingiz haqqında günlərlə danışsam az olar. Şəhidimlə tanışlığım, evlənməyimiz, həqiqətən, Allahın qismətidir. Qardaşım Naxçıvanda Çingizin əsgəri idi. Ailəmiz Çingizi qonaq çağırmışdı. Onda görmüşdük bir-birimizi. Bir ildən sonra Çingiz məni qaçırttı.

2014-cü ildə toyumuz oldu. Səkkiz ildə hərbiçi ailəsiyəm. Bu hər kəsə nəşib olmur. Şəhidimin mənə iki oğul yadıqarı var. Elgizimiz 8, Uğurumuz isə 3 yaşındadır.

Çingiz yaxşı həyat yoldaşı, yaxşı ata, yaxşı oğul idi. Vətəninə, torpağına çox bağlıydı. Hərbi peşəsinə çox seviridi. İşğaldan torpaqların geri qaytarılmasını, bəlkə də o hamıdan çox istəyirdi.

Çingiz 5 il Naxçıvanda PDM komandiri oldu, sonra Tovuzda və Şəmkiyədə həmlə laborunda qulluq elədi.

Naxçıvanda olanda çox vaxt tək qalmalı oldum. Çoxadamlı evdən çıxmış adamın tək qalması və buna adaptasiya olunması çox çətindi. Səatlarla, bəzən günlərlə tək qalmalı olursan. Ən çətinini də gecələr. Tanımadığın yerdə gecə sənə ancaq xəyallar qurmaq qalır.

Hərbiçi yoldaşı olmağın ağırlığını onda anlamağa başladım. Çingizə baxıb onun qədr cəsəretli olmağa çalışırdım. Zaman keçdikcə çox şeylər öyrəşdim. İnsan çətin məqamda, bərkə-boşa düşəndə möhkəmlənir.

Hər dəfə Naxçıvanı yada salanda Aprel döyüşləri yadıma düşür. Həyatımın ən çətin, ən ağır, dözülməz, sözlə ifadə olunmayan 4 günü.

2016-cı il, 2 aprel... Gecə saat 3-4 arası olardı, həyəcan sənə verildi. Çingiz tez geyinib getdi. Hərdən belə çağırışlar olduğundan qorxmadım. Onda biz Naxçıvanda Hərbi Şəhərcikdə yataqxanada qalırıdık. Səhər açılırdı, saat 7 olardı Çingiz gəldi. Lazım olan

nək. Baxdı, inşallah, gedim-qayıdım, Elgizi məktəbə özüm aparacağam, dedi. Sevinirdi oğlunun məktəbə getdiyinə, ancaq gözlərində kədər vardı. Ona aldığım qara köynəyi də bəyəndi. Geyinib baxdı, mənə

ribəyə getdi.

Qardaşı Cavid də müharibədə olduğu üçün bir-birindən narahat idilər. Tez-tez əlaqə saxlayırdılar.

Çingiz Cavidin şəhid olmasını sentyabrın 28-dən bilmiş.

Çingiz də şəhid olubmuş, xəbərimiz olmayıb. Çingizin döyüş yoldaşları, komandiri Cavidin şəhid olmasını bildikləri üçün Çingizin geri qayıtmasını təklif ediblər, o isə ağrısını ürəyinə sıxıb. Düşmə-

"Şəhid qardaşlar" kitabı

şeyləri, paltarlarını yığdı. Soruşdum ki, nə baş verir? Sağollaşdı, "ola bilər bizi döyüşə aparsınlar. Müharibə başlayıb. Əmr gözləyirik. Şəhidlərimiz var", dedi.

O an nələr yaşadığımı bir Allah bilir. Çox qorxdum, çünki Naxçıvanda tək idim, heç kimim yox idi. Əlimdən ancaq Allaha dua etmək gəlirdi. Hərbi yataqxanadakı bütün kişilər getmişdi, tək qadınlar qalmışdı. Biz o dörd ağır günü bir-birimizə dəstək olaraq, dua edərək yaşadık. Onlardan heç bir xəbər yox idi. Telefon da işləmirdi. Çingizgil dörd gün əmr gözlədilər. Dörd gündən sonra görüş üçün evə gəldilər. Onda hərbiçi peşəsinin necə ağır olduğunu daha yaxşı anladım. Çingiz şəhidlərimizə görə o qədər üzülmüşdü ki, müharibənin dayanmasını, şəhidlərimizin qanının yerdə qalmasını istəmirdi. Şəhidlərimiz üçün mən də çox üzüldüm. Onların dəfnini televizordan izlədikcə ağlayırdım. Müharibənin gec, ya tez olacağı hiss olunurdu. O dörd gün Çingizlə bərabər bütün hərbiçilər sırada əmr gözlədilər. Hamı kimi Çingizin də şəhidlərimizə görə düşməne nifrəti daha da artmışdı. Bilməzdim ki, nə vaxtsa mənim də şəhidim olar. Vəxsə günlərin hər anı üçün xatirələr yazardım.

Naxçıvandan gedəndən sonra bu hadisəni ikinci dəfə Tovuz döyüşündə yaşadım. Yenə həyəcan sənəli verildi. Onda artıq Çingizlə bərabər Cavid də döyüşə gedirdi. Bir evdən iki nəfər, iki hərbiçi...

Bu hadisədə də çox darıxdım. Müharibənin olacağına inanım artırdı. Yenə Çingiz 2 gün sırada əmr gözlədi. Evə zəng vurub bizimlə sağollaşdı, bizi çox sevdiyini və vəziyyətin gərgin olduğunu, hər an döyüşə başlaya biləcəyini dedi. Şəhidlərimizin olduğuna çox sarsılmışdı.

Üçüncü hadisə 2020-ci ilin sentyabrında başladı...

Çingiz sonuncu dəfə evə 2020-ci il sentyabrın 25-də gəldi. Mənə zəng vurdu ki, yemək hazırla. Gəldi. Ac idi, amma yeməyi az yedi, kədər sanki onu doyuzdurmuşdu.

Böyük oğlumuz məktəbə gedəcəkdi. Ona paltar almışdım, Çingizə də hədiyyə köy-



necə də yaraşır, çox sağ ol, dedi. Sadə rəngdə paltarı sevvərdi. O köynəkdə elə gözəl görünürdü ki... Əynindən çıxarmadı, o paltarla bir saat yatdı. Oyatdım ki, qalx gedirsən, bir az da bizimlə vaxt keçir. Qoy bir saat da öz yerimdə yatım, dedi. Sanki bilirdi öz yatağında son yatışı olduğunu. Çox pis oldum, ağladım. Hiss etdim ki, onu itirəcəm. Sənsiz mən neyləyərdəm, deyəndə, məni zarafatla sakitləşdirdi. Mənə heç nə olmaz, mən şirəm, dedi. Həmişəki kimi yenə deyib-gülürdü ki, narahat olma, nigarana qalmayaq. Amma gözlərində kədər vardı. Bir də doğmalarını, balalarını görməyəcək kədər. O son gün həyatımın ən ağır və ən sevincli günü kimi yaddaşında qaldı. O günün hər saniyəsi mənim üçün dəyərlidir. O kədərli baxışları, o gedışı heç vaxt unutmam.

İnsan başına gələcəkləri əvvəlcədən hiss edir.

Evdəkilərlə sağollaşdı, uşaqlarla görüşdü. Uşaqları tapşırırdı, özünüzdən muğayət olun, dedi.

Müharibənin başlayacağını deyib, bizimlə vidalaşdı müha-

Həmin gün bizimlə danışdı, amma heç nə demədi. Səhəri-si yenə danışdı, anasına heç nə demədi, sonra mənimlə danışdı, uşaqları soruşdu. Onları çox istəyirdi. Döyüşə gedəcəyini söyləyib, vidalaşdı.

Çingizin qulaq yaddaşına yazılan sonuncu danışığını hər gün eşidirəm. İki dəfə Cavid, iki dəfə də Elgizi soruşdu. "Elgiz evin kişisidi. Narahat olma, uşaqlar yanındadır. Mən rahatam. Onlar sənə, sən də onları qoru, bir-birinizi buraxmayın. Sizinləyəm", - deyib sağollaşdı. Mən də dualarımız sənəndə, dedim.

O an hiss etdim ki, o bir daha geri dönməyə bilər. Nə qədər ağır olsa da, Çingizin səsinə bir daha eşitməyəcəyimə, şəhid olacağına özümü hazırladım. Çünki hərbiçinin xanımı bu həyatı seçəndə hər şeyi gözə alır. Bir gün şəhid xanımı olacağını da fikirləşir.

Qaynım Cavid oktyabrın 4-də üçrəngli bayrağa bükülərək Şəmki rayonunu Yeniabad kəndinə ilk şəhid olaraq getirildi. Qəhrəman şəhidimiz doğulub boya-başa çatdığı doğma kəndində dəfn olundu. Cavidin acısını yaşayırdıq, sən demə

nə nifrəti daha da artan Çingiz qardaşının və bütün şəhidlərin qanını alacağını deyib, döyüşə atılıb. Düşməne nifrəti daha da artmışdı. Ölümlərin gözləndiyi içində dik baxaraq qəhrəmancasına döyüşüb. Bir neçə dəfə düşməni pusqusundan xəbər tutaraq əks hücumla düşməni susdurub, döyüş postunu almaqda qəhrəmanlıq göstərib. Döyüşçü dostları Çingizin qəhrəmanlığından, mübarizliyindən, mərliyindən çox danışırlar.

Çingiz oktyabrın 4-də aldığı posta ermənilər tərəfindən atılan mərmə zərbələri nəticəsində döyüşçü dostları ilə birgə qəhrəmancasına şəhid olaraq şəhadətə qovuşub.

18 nəfər şəhid yoldaşı ilə birlikdə Çingizin basdırıldığı yer 78 gündən sonra döyüşçülərimiz tərəfindən tapılıb.

Biz isə Cavidin yasını verə-verə Çingizi axtarırdıq. Demək olar ki, bütün günümüz gözüyaşlı keçdi. Çingiz DNT testindən keçirildi və öz kəndində - Yeniabadda, qardaşının yanında dəfn edildi. Kəndin ikinci şəhidi də bu evdən oldu. Şəhid tabutlarından biri yox, ikisi bizim evə gəldi. Bir ailənin iki qəhrəman övladı, iki şəhidi: Məmmədov Cavid İlham oğlu və Məmmədov Çingiz İlham oğlu.

Şəhidimi son mənzilə öz çiyimdə apardım. Sanki o şərfəli gün Allah mənə əlavə güc vermişdi.

Bizim üçün çox ağır oldu. O ağır həmişə hiss olunacaq. O vaxt kiçik oğlumuz Uğur 1 yaş 2 aylıq idi. Uğur Çingizimə ata deyə bilmədi. Çingizim onun ata kəlməsini eşitmədi. Uğur atasını tanımadı. Övladlarımız Çingizsiz böyüyür. Amma vətənsiz, torpaqsız olmadıq.

Şəhidlər xiyabanı... Nələr gördüm, nələr, nələr - neçə-neçə, cavan-cavan ata gördüm, oğul səsi eşitməmiş, arzulara yetişməmiş. Ata gördüm ümidlərdə inamlarda yaşayası, ataya oğlun tanıdan gəlin ana - əlində xına yarası.

(ardı var)
Rəfai TAĞIZADƏ